

מבית לוי

מבית מדרשו של מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל גאב"ד ור"מ זכרון מאיר ב"ב ובעל "שבט הלוי" ע"י הגאון רבי משה שטיין שליט"א

בס"ז, פרשת פנחס תש"פ

גליון 31

הלכות בין המצרים

נישואין ואירוסין

- א. אין עושים נישואין מי"ז בתמוז עד אחר ת"ב. וסעודת אירוסין מותר לעשות עד ר"ח אב.
- ב. דיני בין המצרים נוהגים החל מליל י"ז בתמוז, וע"כ אין לעשות נישואין בליל י"ז בתמוז [וכן תספורת אסורה מהלילה] ועיין בהערה.
- ג. מותר לעשות סעודת שבע ברכות למי שנישא קודם י"ז בתמוז, אבל בלי תזמורת וריקודים. וכן בבר מצוה וברית וכדו' אסורים בכלי שיר וריקודים ומותרת שירה בפה.
- ד. מר"ח אין לעשות סעודת אירוסין, אבל מותר לארס. ומותר לעשות התנאים ולהגיש מיני מרקחת שזה אינו בכלל סעודה.

ריקודים ומחולות וניגונים מוקלטים

- ה. ריקודים ומחולות אסורים מי"ז בתמוז.
- ו. אין לנגן בכלי שיר וכן אין לשמוע ניגונים מוקלטים אף אם מוקלט שירה בפה בלבד. [ואף באופן שמותר לשמוע בכל השנה].
- ז. אין ללמוד וללמד נגינה בשלשת השבועות.

תספורת

- ח. אין להסתפר מי"ז בתמוז עד אחר ט"ב. והאיש והאשה שוין באיסור זה. ואם באשה יוצא

- א. בשו"ע סי' תקנ"א ס"ב, מראש חודש אב עד התענית אין נושאים נשים [ואפילו בלא סעודה, גמרא. ולהחזיר גרושתו מן הנישואין אפשר דשרי, פמ"ג]. ואין עושין סעודת אירוסין (מר"ח עד התענית), אבל ליארס בלא סעודה מותר ואפילו בט"ב עצמו מותר ליארס שלא יקדמו אחר.
- ב. וכתב הרמ"א, ונוהגין להחמיר שאין נושאים מי"ז בתמוז ואילך עד אחר ט"ב. [אפילו מי שלא קיים פו"ר, דה"ח ומ"ב, ועיין בשעה"צ ס"ק כ"ה]. וכתב במ"ב אבל באירוסין אין נוהגין להחמיר ואפילו סעודת אירוסין מותר לעשות (א"ר ודה"ח, וע"ש דסעודת שידוכין הוי מצוה כמו סעודת אירוסין, שעה"צ ס"ק כ"ו). ומעשה היה בישראל שהיה נשוי לנכרית ונתגיירה בתשעת הימים, ואמר מרן זצ"ל שאין להשיאם בתשעת הימים.
- ג. שמעתי ממרן זצ"ל, [וכ"כ להלכה בשבט הלוי ח"ח סי' קס"ח] דבשו"ת אגרות משה (ח"א סי' קס"ח) מיקל בעת הצורך לעשות נישואין בליל י"ז בתמוז, וכתב דלכאורה תלוי זה במחלוקת הראשונים בתענית דף י"א אם התענית מתחיל בלילה ואומרים ענגו באור התענית, דלבעה"מ שאין אומרים משום שהתענית מתחיל מהבקר, גם דיני בין המצרים אין מתחילין אלא מהבקר, וכיון שהוא רק מנהג בעלמא משום אבילות דרבים ולא מסמנא מילתא, אפשר דגם הרי"ף ורש"י ורמב"ן הסוברים דהתענית מתחיל מבערב, יודו שלענין זה הוא רק מהזמן שמתאבלין שהוא מהבקר שמתחילין להתענות, עכת"ד.
- ד. ושמעתי ממרן זצ"ל שאין להקל בזה, דשיטת רוב הראשונים דלא כבעה"מ, וכמו שהביא הגרמ"פ זצ"ל בעצמו. וגם דיש ב' דינים בזה, שבדין תענית יש נידון אם מתחיל מהלילה, אבל דיני בין המצרים שמתחילים בל"ז בתמוז ודאי מתחילים מהלילה. ובשערי מצותים המצויינים בהלכה (סי' קכ"ב ס"א) רצה להתיר מכח היתור האג"מ גם בתספורת בליל י"ז, ואין להקל בזה. [ועיין באג"מ ח"ד סי' קי"ב ב']. וכ"כ בשב"ל (ח"י סי' פ"א ב').
- ה. ואם עשו החופה בערב י"ז בתמוז וגמרו הז' ברכות שבחופה מבעוד יום, אפשר דיש להקל דכיון שעשו החופה א"א לאסור הסעודה והריקודין, אבל אין להקל לעשות כן לכתחילה.
- ו. שמעתי ממרן זצ"ל, דאם עשה החתונה לפני י"ז בתמוז מותר לעשות שבעת ימי המשתה אחר י"ז בתמוז אבל אין להתיר תזמורת וריקודים, וכמדומה שכן המנהג. וכ"כ בשבט הלוי (ח"ג סי' קנ"ז, וח"י סי' פ"א ב').
- ז. בשו"ע דמותר ליארס בלא סעודה, וכתב במ"ב (ס"ק ט"ז), וכ"ש דמותר להתקשר בכתיבת תנאים (מג"א), ומ"מ סעודה אסור לעשות אף באופן זה. ואפילו בלא ריקודין ומחולות ואפילו בשבת אסור לעשות סעודה בשביל זה (מג"א), מיהו מה שנוהגין לאכול מיני מרקחת בשעת כתיבת התנאים לא מיקרי סעודה.
- ח. במ"ב (ס"ק ט"ז), אסור לעשות ריקודין ומחולות מי"ז בתמוז ואילך. אפילו בלא אירוסין, (א"ר). [דהיינו של רשות לשמחה בעלמא].
- ו. שבט הלוי (ח"ח סי' קכ"ז ב'). ולגבי שמיעת הקלטות אלו כל השנה עיין בשב"ל (ח"ז סי' ס"ט).
- ז. הוראת מרן זצ"ל
- ח. בשו"ע סי' תקנ"א ס"ג כתב שבוע שחל בו ת"ב אסורים לספר. והרמ"א בס"ד כתב בתספורת נוהגין להחמיר מי"ז בתמוז. והיינו בין שערות הראש בין שערות הזקן, ובצורך גדול כגון בהשתדלות אצל נכרים יעשה ש"ח, שבה"ל (ח"י סי' פ"א ג'). ובשו"ע סי' ג' דשפם המעכב את האכילה מותר. וע"ע בשו"ע סט"ו במי שגמר אבילות שלשים אחר י"ז בתמוז ע"ש.

- השיער מחוץ לכיסוי הראש מותר לגלחו.^ט
- ט. אסור לגדול לספר את הקטן. ותספורת למי שונעשה בן שלש שנים (חלאקה) מותרת אף בשבוע שחל בו ט"ב, אבל ראוי להקדים קודם ג' השבועות.^{יא}
- י. קציצת צפרניים מותרת בכל ימות השבוע עד ר"ח אב.^{יב}
- יא. בסירוק שערות הראש אין להחמיר.^{יג}
- יב. במקום שיש מנהג שהמתגלח בג' השבועות אינו מקבל עליה, אף כשאין שם אלא כהן אחד, אין לקרותו לעליה, ולכתחלה עדיף שיצא מביהכנ"ס בשעת הקריאה.^{יד}
- יג. אין להקל לבעל ברית להסתפר בבין המצרים.^{יז}
- יד. בן אשכנז שיש לו מספרה אין לו להשאירה פתוחה מ"ז בתמוז ואילך, אבל מותר לספר בצינעא את מי שנוהג כדעת השו"ע להסתפר עד ר"ח, או עד שבוע שחל בו ת"ב.^{יח}

ברכת שהחינו

- טו. יש להמנע מלברך ברכת שהחינו על פרי או בגד חדש מ"ז בתמוז עד לאחר ט"ב, ועל כן לא יאכל פרי ולא יחדש את הבגד. ובשבתות שבין המצרים עד ר"ח יש מתירים לברך שהחינו, והמנהג באר"י להחמיר בזה.
- מצוה עוברת שמברכים עליה שהחינו כגון פדיון הבן או ברית מילה, יברך שהחינו ולא יחמיץ את המצוה או את הברכה.^{יז}
- טז. פרי חדש שלא יוכל למצאו אחר ט"ב, מותר לקנותו. ואם יכול לשמרו עד שבת ולברך בשבת עדיף, ואם הפרי יתקלקל עד שבת, מותר לברך עליו גם בימות החול.^{יח}
- יז. חולה וכדומה שזקוקים לאכילת פירות חדשים מותרים לאכול.^{יח}

- ט. מ"ב ס' תקנ"א (ס"ק ע"ט). וכ' ואפשר שיש להתיר באשה לגלח ריבוי שער דצדעין [פמ"ג]. וכן שמעתי ממרן זצ"ל דאם הגילוח לצורך צניעות שלא יצא שער מכיסוי הראש שרי. (ועיין שבה"ל ס' פ"א ח'). וכן דמריטת שער גבות וריסים, ושער רגליים, אינו בכלל תספורת ומותר עד ר"ח ללא הגבלה. ומר"ח ואילך יעשו רק הצריך כדי שלא תתגונה וכו'.
- י. בשו"ע ס' תקנ"א ס"ד, אסור לגדולים לספר לקטנים בשבת שחל ת"ב להיות בתוכה. וכתב במ"ב (ס"ק פ"ב) עיין בא"ר דלדין יש להחמיר בתספורת מ"ז בתמוז, ובח"א כתב דלצורך קטנים אין להחמיר אף לפי מנהגינו אלא בשבת זו. וטעם האיסור בקטנים כתב במ"ב (ס"ק פ"א) דקטנים נמי שייך בהו חינוך אי משום אבילות או משום עגמת נפש. ובשעה צ"כ ונ"מ בין הטעמים למי שהוא פחות מבן שש דלא הגיע עדיין לחינוך, ומשום עגמ"ז אסור עיין בפמ"ג וח"א, ע"כ.
- יא. שמעתי ממרן זצ"ל, ואם עושה תגלחת לא יעשנו ברוב עם.
- יב. במ"ב (ס' תקנ"א ס"ב), לענין נטילת צפרניים יש דעות בין האחרונים (הט"ז סק"ג אוסר והמ"א בסעיף זה מתיר). וכן משבוע שחל בו, או לכל היותר מר"ח, אבל לא מ"ז בתמוז עד ר"ח, לכו"ע.
- יג. מ"ב (ס' תקנ"א ס"ה), ולענין סריקת הראש אין להחמיר אפילו בשאר ימי השבוע (ובשעה צ"ב, עיין בפמ"ג, ובאמת אין להחמיר בזה כלל דאפילו באבילות נקטו האחרונים בזה להקל וכ"ש כאן).
- יד. שבט הלוי (ח"ט ס' קל"א), דפשיטא דהתקנה חלה גם לענין קריאת כהן. ועיין מג"א (ס' קל"ה ס"ז) מתשובת מהרי"ק דלפעמים מבטלים קריאת הכהן בראשונה מפני תקנת הקהל. ועשו"ת חת"ס (או"ח ס' כ"ה), ולכתחלה יצא מביהכנ"ס בשעת הקריאה.
- טו. עיין בשע"ת (ס' תקנ"א ס"א), שהביא דעות האחרונים אם מותר לבעל ברית לגלח לכבוד המילה, דהבה"ט דייק דמדלא כתב היתר לגלח ש"מ דאסור. ופנמ"א (ח"ג ס' ל"ג) השיג דאדרבה מדלא כתב איסור לגלח ש"מ דמותר. ובמחזיק ברכה כתב בשם שו"ת זרע אמת ובני יהודה לאסור. ובשו"ת אור נעלם כתב דכשת"ב ביום א' והמילה ביום ה' בשבוע שלפניו שאין בו דין שבוע שחל בו, יש להקל לבעל ברית להסתפר. ובשעה צ"ב (סק"ד) משו"ת חת"ס (ס' קנ"ח) להקל להסתפר.
- טז. ושמעתי ממרן זצ"ל דבגרמניה הקילו לבעל ברית להסתפר אף בשבוע שחל בו ט"ב. וכן מיקל בזה בשו"ת חת"ס (או"ח ס' קנ"ח). ובנוב"י (או"ח ס' כ"ח) נוטה להחמיר וכ' שאין מקור בשו"ע להקל בתספורת. והספרדים מחמירים בזה ואין אצלם קולא זו כלל להסתפר לבעל ברית או לסנדק. והמנהג באר"י שלא להקל, ואולי יש מעט שמקילים אבל לא ראיתי נוהגים כן להקל, ובפרט בשבוע שחל בו ט"ב. ויש מחלקים בין ראש לזקן, שבגרמניה הקילו עבור הזקן שמי שכמה ימים אינו מגלח נכנס מנוול למצוה, משא"כ בשערות הראש. ובס' שערים המצוב"ה מצדד להקל. ואצלנו המנהג להחמיר, וכ"כ בשבה"ל (ח"י ס' פ"א ז').
- טז. שמעתי ממרן זצ"ל. ובמקום שיש חשש שאם הוא לא יגלח יתגלחו בתער, אפשר דיש להקל, עיין בשערים המצוב"ה (ס' קכ"ב ס"ו) שנחלקו הפוסקים בזה לגבי מכירת בשר אחרי ר"ח, במקום שיש חשש שיקנו בשר נו"ט במקום אחר. ובמקום שאין בפתיחה משום פריצת גדר יש להקל.
- יז. בשו"ע ס' תקנ"א סעיף י"ז, טוב לזהר מלומר שהחינו בין המצרים על פרי או על מלבוש [וממילא לא יאכל הפרי ולא ילבש הבגד, מ"ב]. אבל על פדיון הבן אומר ולא יחמיץ המצוה.
- וכתב במ"ב (ס"ק צ"ח), אע"ג דאפילו אבל מברך שהחינו, מ"מ ימים אלו כיון שהזמן ההוא הוא זמן פורענות אין כדאי לומר שהחינו לזמן הזה. והגר"א בביאורו חולק ע"ז וכתב דהוא חומרא יתירא, וכן הט"ז מפקפק בזה, וע"כ בשבת אין להחמיר בזה דבלא"ה הרבה אחרונים (מטה משה בשם ס"ח ולבוש וא"ר ודה"ח. והגר"ע הביא בחידושו בשם ספר בית יהודה דה"ה בר"ח דינו לזה כמו בשבת) מסכימים להקל בשבת.
- ושמעתי ממרן זצ"ל דבחול"ל נהגו להקל לברך שהחינו בשבתות, ובאר"י המנהג להחמיר. [כמ"ש המג"א בשם כתבי האר"ז שאוסר אפילו בשבת]. ולהמתירים לברך בשבת אם הוא רק על פרי או גם על בגד, המג"א (סקכ"א) מתיר, אמנם בא"ר בשם המעי"ט וברוך החיים כתבו דרק פרי התירו, ובגד הוה שמחה יתירה ואסור.
- יח. כתב הרמ"א שם וכן בפרי שלא ימצא אחר ט"ב מותר לברך ולאכלו בין המצרים. וכתב במ"ב (ס"ק ק"א), ומיירי שלא יכול לשמור הפרי עד שבת מפני שיתקלקל, דאל"ה יקחהו בחול וישמרהו עד שבת.
- יט. כתב במ"ב (ס"ק צ"ט), כתבו האחרונים דאשה מעוברת מותרת לאכול פרי בלא שהחינו דשמה תתאוה ויגרם נזק לה ולולד. וכן חולה ג"כ מותר, שהפירות פותחין לו תאותו לאכול דברים טובים, ובמקום חולי לא קבלינן עלן.

יח. אין איסור בקניית בגדים וכלים חדשים עד ר"ח אב, רק שאין להשתמש בהם ולברך שהחיינו. אבל הטוב והמייטיב מותר לברך כגון שקונה דבר חשוב עבור שימוש המשפחה [כגון מזגן]. ומ"מ כדאי להמנע במדת האפשר, מקניה ולבישה של דברים חשובים שראוי לברך עליהם שהחיינו, אף אם הוא אינו מברך.²
יט. סיוד הבית עד ר"ח אב מותר, וטוב אם יעשה קודם י"ז בתמוז^א.

זהירות מסכנה ורחיצה בים

כ. בימים אלו יש להמנע מלילך במקום סכנה^ב.
מותר לילך לרחוץ בים ובבריכה בימים אלו, ואף מי שלא הלך קודם י"ז בתמוז. אלא שיזהר ביותר שלא להכנס לסכנה^ב.

תיקון חצות

כא. כתב בכונת האר"י ז"ל שבימי המצרים יתאבל בימים ההם אחר חצי היום ויבכה כמו חצי שעה^ג. ונוהגים לומר תיקון חצות, וכן נהג מרן זצ"ל לומר עם תלמידי השיבה^ה.
בערב שבת, בערב ר"ח, בר"ח, ובערב ט"ב, אין עושים תיקון חצות אחר חצות היום^ג.

כ. שמעתי ממרן זצ"ל.

כא. שמעתי ממרן זצ"ל. [וכמ"ש בא"ר (סי' תקנ"א ס"ד) בשם מהר"ל, לא נכון לצייר כל בין המצרים].
כב. בשו"ע סי' תקנ"א סי"ח צריך לזהר מי"ז בתמוז עד ט' באב שלא לילך יחידי מד' שעות עד ט' שעות. (וע"ש במ"ב ובביאור הלכה). ולא יכו התלמידים בימים ההם (ובמ"ב (ס"ק ק"ג) כתב, מפורש במדרש דאפילו ברצועה יש לזהר, ט"ז). ובספר מקור חיים (לבעל חוות יאיר) סי"ד כתב שיש לזהר מלילך למקומות שיש בהם סכנה בימים אלו.

כג. שמעתי ממרן זצ"ל

כד. מ"ב (סי' תקנ"א ס"ק ק"ג) מכוונת האר"י ז"ל.

כה. כמ"ש בשע"ת (סי' א' סק"ו) בשם ברכי יוסף. ובספר חתן סופר כתב שכן נהגו בישיבת החת"ס, ובכל הישיבות בגלילות ההם. [ועיין דרכי חיים ושלוש (אות תרנ"ז) שיש שלא נהגו לומר].

כו. ביאור הלכה (סי' תקנ"א סט"ז ד"ה בחפיפת) בשם הפמ"ג, בע"ש בר"ח ובערב ת"ב. ובערוך השלחן (סו"ס תקנ"א) הזכיר גם ער"ח.

קובץ שאלות

מהגאון רבי משה שטיין שליט"א

רב ביהמ"ד קהל חסידים קרית הרצוג ב"ב

בס"ד

תגובות הרבנים

בישול בכלי שלישי של מוצרים שיש בהם רכיבים שיש בהם מוצרים לא מבושלים (גליון 29)

שלום וברכה, ראשית כל יישר כח גדול על הגיליון הנפלא כל שבוע, ויה"ר שתזכו להמשיך להפיץ מעיינות התורה ברבים כל הימים.

שאלה: כל המוצרים שיש בהם רכיבים לא מבושלים כלל, כגון שוקו או תה נמס או קפה בטעמים שונים וכדומה, האם מותר להניחם בשבת במים רותחים שבכלי שלישי?

והרי במשנ"ב [ס"ק מ"ז] בשם הפרמ"ג התיר רק להניח חלה בכלי שלישי שבלא"ה הוא רק חומרא שבישול אחר אפיה נחשב לקלי הבישול ומתבשל אף בכלי שני, וא"כ א"א להוכיח מזה למאכלים שלא נתבשלו כלל!

ומ"מ במשנ"ב לעיל [ס"ק מ"ה בסופו] משמע שהתיר להניח בכלי שלישי אף בצל ושום שלא נתבשלו כלל, וא"כ מוכח שמותר להניח בכלי שלישי גם כל המאכלים שלא נתבשלו כלל וחיישינן שהם מקלי הבישול.

ואף אם נאמר כן להקל בכלי שלישי, שוב יש לדון באופן שהמים רותחים בגדר שהיד נכוות בהם, שבכה"ג פסק המשנ"ב [ס"ק מ"ח] בשם החיי אדם שמבשלים אף בכלי שני, וא"כ אולי מבשלים גם בכלי שלישי?

והנה בשש"כ ובספר מאור השבת פסקו שכל המאכלים שאין נותנים לתוך כלי שני רק משום חשש שהם מקלי הבישול נוהגים שמותר ליתנם לכתחילה בכלי שלישי [וכן משמע מפסק כת"ר בגיליון], אבל ביצה ותה דחיישינן שהם מקלי הבישול מעיקר הדין [ודומה לדג מלוח וקוליים האספנין שבש"ע], שהרי עינינו רואות שהם מתבשלים אף בכלי שלישי, יש להחמיר שלא להניחם אף בכלי שלישי. [אע"ג שדעת האג"מ והקצות השולחן להקל גם בתה

להניחם בכלי שלישי, ולפי"ז פשוט שמותר גם כל המוצרים הנ"ל, מ"מ בספרים הנ"ל פסקו להחמיר בזה].

וא"כ נשאר הספק לגבי כל המוצרים הנ"ל שיש בהם רכיבים לא מבושלים [שלכאורה גם בזה עינינו רואות שהם מתבשלים אף בכלי שלישי, שהרי הם מתוקנים וטעימים לאכילה גם במים רותחים שבכלי שלישי], האם הם דומים לכל המאכלים שנוהגים להקל לכתחילה בכלי שלישי, או שהם דומים לתה וביצה שיש להחמיר אף בכלי שלישי.

תשובה

מהגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א מו"צ בבית ההוראה זכרון מאיר

לענ"ד הדברים נוטים להקל וכדמות ראייה מדברי הב"י והמנחת כהן (משמרת השבת פ"ב ד"ה התנאי) שכתב דכל שסופו יבש אף שיש מיעוט לח דינו כיבש ע"ש הובא הפמ"ג (רנ"ג ס"ק י"ג). ואף שודאי אינו דומה לנדוד דשאני

התם די"א דלא שצטונן אין בו בישול כלל וכן י"א שרק מדרבנן אסור משא"כ הכא ובפרט דיש חולקים על המנה"כ עי' שו"ע הרב בסידור, מ"מ בכלי שלישי שבלא"ה ישנם מקילים, יש מקום לצדד להקל, וע"ע בשו"ת שבט הלוי

(ח"ג סי' צ"ג אות ב') לענין תבשיל שיש בו עצמות שלא נתבשלו דמותר להחזירם על האש, וכתב דעל עיקר התבשיל אנו דנין עכ"ל ואף שודאי גם מהתם ליכא ראייה ופשוט, מ"מ כאמור בכלי שלישי יש לצדד.

בענין הנ"ל של בישול בשבת

מרוז צ"ל פסק כהמ"ב [ס"ק מ"ה] שבצל ושום שלא נתבשלו מותרים להניחם בכלי שלישי.

ובנידון בישול אחר אפיה בהכנסת חלה למרק, שמעתי מהגאון רבי שלום ברנדר צ"ל ראש ישיבת בעלז, שראה פעמים רבות אצל מרוז האדמו"ר מבעלז צוק"ל בטיש בליל שב"ק, שהכניס ידיו לתוך צלחת המרק כדי לבדוק את החום לפני הכנסת החלה, וסיפר שבמציאות המרק היה פושר.

חתן עם מסכה (גליון 30)

לגבי הנידון אם ניתן להעיד על חתן עם מסכה המכסה את החוטים, אם לדמותו למה שנפסק שלהעיד שמת צריך הכרת פנים עם החוטים.

י"ל עוד לחלק מהתם ששם העדות על אדם מת, ויתכן שאדם חי ניתן להכיר גם ע"י עיניו ושאר צורת הפנים הגלויה.

וכן העירו שכל הנידון הוא רק לחוששים למבי"ט (ח"א סי' רכ"ו וסי' של"א) שהעדים צריכים לראות את הכלה, אבל לנוהגים שאין צורך בזה (ראה באוצה"פ סי' מ"ב אות כב – כו) ה"נ אין צורך שיראו פני החתן.

עדי קידושין עם מסכה (גליון 30)

בדין מה שהעירו אם הוה עדות שאין אתה יכול להזימה העיר הרה"ג יוסף מרדכי שולמון שליט"א מו"צ דסערט וזיניץ בני ברק, לא הבנתי הרי כאשר יבואו העדים לב"ד לומר שהיו בחתונה וכלו העדים לומר עימנו היתם ביום זה במקום אחר וזיהינו אתכם שם כי הייתם ללא מסכה, ואין צורך שיכירו אותם בחתונה אלא בעדות בב"ד או במקום פלוני, ואדרבה לטענתם העדים לא היו בחתונה, אמרתי את הדברים להגאון רבי מאיר לוריא והסכים איתם

בפשיטות.

[בשיעור ליל שבת (גליון 188) מידידי הגאון רבי מרדכי בונם זילברברג שליט"א רב דשיכון ה', נדפס מכתב שכתב אליו הגאון רבי חיים פינשטיין שליט"א בן מו"ר מרן הגאון רבי יחיאל מיכל פינשטיין זצ"ל, שכ' כדברים האלה בשם חכ"א. וכ' עוד דנראה דלא חשיב אי אתה יכול להזימה, דרק אם מצד גוף העד א"א להזימה, כמו בטריפה בסנהדרין (ע"ח). אבל מה שמכסה פניו, שזהו דבר צדדי וחוז' לגוף העד כל כה"ג יכול להזימה חשוב, וכמו עדים שראו בלילה וא"א להכירם בלילה, או עדים שראו ואין איש עמהם שיכול להכירם בשעת מעשה ולהזימם, דודאי מהניא עדותם, ע"כ. ועע"ש בגליון מ"ש בזה].

עדים עם מסכת שקף (גליון 30)

לגבי הנידון אם העדים יכולים להיות עם מסכת שקף על הפנים, עפי"ד הריטב"א שאין להעיד על קידוש החודש כשרואה דרך זכוכית.

העירוני הרה"ג שמואל קרליץ שליט"א ב"כ ידידי הגאון רבי אברהם ישעיה קרליץ שליט"א רב ביהמ"ד הילגמון, שבקריית ספר להמבי"ט (הל' קה"ח פ"ב ה"ב) כתב שבקידוש החודש יש דין מיוחד של כזה ראה וקדש, כמו שהראה הקב"ה למרע"ה. וכ"כ בשו"ת עין יצחק להג"ר יצחק אלחנן זצ"ל (ח"א סי' ל"א) לגבי זיהוי של מת בתמונה, שבקה"ח יש דין מיוחד של כזה ראה וקדש.

שעטנז במסכה (גליון 30)

הרה"ג משה וינברג שליט"א
אלעד

בענין הנכתב אם יש חשש שעטנז במסכה חשבתי שאם נמצא במקום שיש בודאי חיידקים ונגיפים, אפילו אין בהם סכנה מ"מ זה נחשב להנאה כמו בלקיחת ביצה חמה ע"י בגד שעטנז שלא יכוה. והחילוק הוא תמיד אם זה נזק ברור עכשיו או מניעת נזק העלול לבוא עליו, ודו"ק.

ויש לדון מדוע אינו דומה לתחבושת שמותר, אולי כי בתחבושת בכל האופנים שבפוסקים יש את המשחה או הסממנים בין הברד לגוף האדם, ועי' בדרכי משה או"ח סו"ס תרצ"ו לגבי תחפושת בפורים בבגדי שעטנז.

תשובה

הלשון אין דרך חימום בכך משמע בכל גווני גם כשאין משחה, משום שאין דרך חימום בכך. ובאמת יש לדון בגרביים שלובשים למנוע בעיות בורידים ברגל, האם נאמר שאינו לחימום אלא לרפואה, או שכיון שנראה ככל גרב שדרכו בלבישה אסור, גם אם לכיסוי הרגל לובשים עליו גרב רגילה. ודו"ק.

חתן וכלה שלא רצו לשתות מהכוס בחופה האם יש בזה חשש

והאם חייב עכ"פ מסדר הקידושין לברך ולשתות

בברכת האירוסין לכו"ע אין הכוס מעכב (כמ"ש בשו"ע סי' ל"ד ס"ב) ובברכת נישואין הביא בחלקת מחוקק (סי' ס"ב סק"א) מחלוקת הראשונים (שהובא בטור) דלהרמב"ם כוס אינו מעכב ולדא"ש מעכב ובערוך השולחן (ס"ו) כ' דהלכה כהרא"ש דמעכב.

אמנם יש לדון אם גם השתיה מעכבת, עי' בשו"ע הרב (ריש סי' ק"צ) הביא ב' דעות אם רק בקידוש מעכבת השתיה או בכל ברכה על הכוס, ע"ש. וכיון שנוהגים רק לטעום מן היין בחופה ולא לשתות מלא לוגמיו, א"כ נראה שאין מעכבת השתיה (ורק משום גנאי לכוס יש לשתות, אבל אין מעכב).

ויש לדון עוד אם המברך שבע ברכות יוכל לשתות בלי לברך בופה"ג, דמאחר שנפסק שבמצוות דרבנן א"צ כוונה (שו"ע סי' ס'), והברכה על הכוס דרבנן א"כ יכול לשתות בלי לברך שוב וכן הורה הגרמ"ש קליין שליט"א מו"צ בבית ההוראה, וסיפר לי הגר"מ גרינפלד שליט"א שנשאל בכה"ג בבירך בברית בופה"ג ע"מ ליתן לקטן, והקטן לא רצה לשתות, והורה שיכול המברך לשתות.

ויש לדון אם רק המברך ברכה ראשונה בופה"ג יכול לשתות בלי לברך או גם מי שבירך ברכות אחרונות ורק שמע בורא בופה"ג או אפילו אחד מהנוכחים. עי' בשו"ע הרב (סי' ר"ג ס"ד) במי שמחזיק פרי בידו ושומע שאחר מברך שיוצא יד חובתו גם בלי שנתכוון דמצות דרבנן אינן צריכות כונה. ועי' שם בתהלה לדוד מה שהקשה על זה.